

Team JOTTEM II

Het was een vondst van Hanny, de compacte benaming van ons gezin. TheHanGonBenDe had ze bedacht, een combinatie van de eerste gedeeltes van onze vijf namen, in (verrassend, zonder te hoeven schuiven) juiste gezinsvolgorde: Theo, Hanny, Gonneke, Ben(jamin) en Deev – uit te spreken als The Hang-on Bende. In de jaren dat we onze hond Cooper hadden, is het zelfs nog een hele poos TheHanGonBenDe & Co geweest.

Vanaf dat moment werden alle verjaardags- en kerstkaarten die we verstuurd ondertekend met onze nieuwe alias. Vrienden en familie wisten dan ook dat wij dat waren, en gebruikten de benaming zelf ook als ze het over ons hadden of ons per post iets stuurden. (We hanteren ook nog Take 5 als gezinsnaam voor ons vijven, maar dat heeft u in *Ik Doe Al Mijn Eigen Stunts* al kunnen lezen.)

De reden waarom ik u dit vertel is ons gebruik van de term Team JOTTEM. Opnieuw een naam gevormd met voorletters van de deelnemers. Het is niet zo verbazingwekkend dat we ook voor deze combinatie van gezinsleden weer een initialentitel hebben bedacht. Wij goochelen nu eenmaal graag met letters en – in onbruik geraakte – woorden. En als het dan ook nog eens zo goed uitkomt als in dit geval... Ja, dan.

Then are we bacon buyer.

We zijn in de auto onderweg naar ons etentje-met-z'n-tweetjes. Verderop zie ik rode knipperlichten. De brug is open, we moeten drie boten wachten. Als de slagbomen eindelijk weer omhoog gaan, komt het verkeer langzaam op gang.

‘Opschieten, we hebben gereserveerd’ roept mijn kleindochter vanaf de achterbank naar de auto’s voor ons.

En dan: ‘Kom op, gás op die lolly!’

Ik schiet in de lach en zeg: ‘Die opmerking heb je vast van je vader.’

In de achteruitkijkspiegel zie ik een brede glimlach.

Ik ben uit eten met mijn kleindochter. Gezellig, met z'n tweeën. In het restaurant waar opanoma 13 oktober 2018 nog hebben gegeten om hun veertigste trouwdag te vieren.

Vandaag is een verlaat verjaardagscadeautje van opa voor Olivia (ze was drie maanden geleden jarig). Hij heeft een van de leukste avonden van zijn leven (opa dus); zijn hoofd glundert, dat voelt ie. Maar ik weet zeker dat zij ook geniet. We kletsen en lachen en eten heul lekker. Met priklimonade en pils. En allebei een gigantische bak ijs met slagroom na.

Na afloop geef ik haar een bosje bloemen. Rozen, wit met roze. Zij is namelijk de kleindochter. En dan mag dat.

Ik kom thuis na het verjaardagsfeestje van mijn jongste kleinzoon (nu vier) en voel me neerslachtig. Zomaar opeens, geen idee hoe dat komt. Op het feestje had ik het prima naar mijn zin, daar kan het niet aan liggen. Daarna heb ik mijn moeder thuisgebracht en... Ah. Het begint me te dagen.

Mijn moeder reed met mij mee in de auto, haar rollator in de kofferbak.

Vroeger reed ik samen met mijn vrouw, haar rollator in de kofferbak.

Dat is voorbij, ze is er immers niet meer. En nu heb ik dan mijn moeder bij me. Dat raakt me onverwacht pijnlijk. Dat is kennelijk net iets te déjà-fucking-vu. Ik kan het even niet goed hebben nu. Misschien moet voorlopig iemand anders mijn moeder maar ophalen.

‘Vanaf maandag staat hier een heel hoge hijskraan voor de deur. Dan gaan ze aan het werk op de galerijen van de flat en op het dak.’

‘Ben ik er dan?’ vraagt hij.

Hij is Elton, mijn kleinzoon. Ik heb hem zojuist van school gehaald, hij heeft zijn eerste week in groep 2 er op zitten.

‘Nee, maandag ben je niet bij mij. Maar ik kan er natuurlijk wel een foto van maken als je dat wilt. Dan stuur ik die wel.’

‘Wil je die dan naar mama sturen? En naar mijn vader.’

‘Is goed, jochie. Doe ik.’ Ik zeg dat ik hem dit vertel omdat ik weet dat hij hijskranen mooi vindt.

‘Mijn vader houdt ook heel erg van hijskranen. Mijn moeder ook. Dan kan zij misschien de foto op mijn iPad zetten.’

‘Kan ik de foto dan niet beter gewoon naar jouw iPad sturen?’

‘Dat kan nog niet. Ik moet daar eerst nog een nieuw nummer voor krijgen.’

Zondagavond, ik kijk tv; *VPRO Zomergasten*, de gast is Ilja Leonard Pfeijffer.

Op een gegeven moment vertelt hij dat hij niet denkt dat we goden nodig hebben. ‘Maar wat we nodig hebben, is te geloven dat ze bestaan, ook al bestaan ze niet’ zegt hij. ‘En als dat niet lukt, als we niet kunnen geloven in de goden, moeten we ergens anders in geloven. We hebben het nodig om te geloven. Geloven hebben we meer nodig dan de goden.’

Interviewer Janine Abbring vraagt: ‘En in wie of wat geloof jij?’

‘Ik geloof dat het mogelijk is om iets in deze wereld te verbeteren’ antwoordt hij. ‘Ik geloof dat het mogelijk is om een goed mens te zijn, en ook al is het maar voor een kort moment of voor weinig medemensen iets te betekenen.’

Als je dat geloof verliest, is het volgens mij minder de moeite waard om te leven.’

Verrek. Met die laatste zinnen slaat de schrijver de spijker op mijn kop. Wat hij zegt is waar in mijn beleving geloof uiteindelijk om draait. Nee, zou moeten draaien.

Als ze ergens haar geboortedatum moest noemen (en dat was vaak hoor, bij al die bezoeken aan ziekenhuisafdelingen, prikposten en andere medische spreek- en behandelkamers), kreeg ze meestal iets te horen als: ‘O, wat apart. Vind je het niet raar dat je op die datum jarig bent?’

Haar steevaste antwoord luidde: ‘Hoezo? Ik was er eerder dan die aanslag hoor.’

Deze dag dus, 11 september. 63 zou ze geworden zijn. Zou. Want u weet wel. Ik denk dat ik vandaag maar eens flink op haar ga zitten te lopen te proosten.

Maar eerst zet ik snoeihard Dario G op, *Carnaval de Paris*. Deze is voor jou, mop.

Net zoals ik twee maanden geleden uit eten ging met mijn kleindochter, deed ik dat gisteren met mijn oudste kleinzoon.

Zaterdagavond samen op stap. In het restaurant-met-midgetgolfbaan waar opanoma vier jaar geleden met hun twee oudste kleinzoons na een potje midgetgolf hebben gegeten.

Ook in Mees' geval was dit een verlaat (want op 1 mei jarig) verjaardagscadeau van opa. Tegelijkertijd vierden we dat ik dankzij hem op die dag dertien jaar opa was. Wat een gezellig etentje-met-z'n-tweetjes. En wat hebben we lekker non-stop zitten lullen samen. Behalve om zo nu en dan een hap of een slok te nemen, hebben we geen moment gezwegen. Wij hebben altijd gespreksstof. En onnavolgbare lol. Op zulke momenten voel ik mij schathemeltje rijk. Wat zeg ik: voel ik mij? Ik ben het. En proost op oma.

Ik ben in mijn werkkamer op zoek naar een nieuw pak tekenpapier.

'Wat zijn dat voor boekjes, opa?' hoor ik opeens achter me. Ik kijk om en zie Olivia staan. Ze wijst op een rijtje pocketboeken. 'Die met die vlaggetjes achterop.'

'O, dat zijn woordenboeken' zeg ik. Haar gezicht vormt geluidloos een vraagteken.

'Duitse, Engelse, Franse en Spaanse. Als je dan wilt weten hoe een Nederlands woord in een andere taal heet, kun je het daarin opzoeken. En andersom ook, kijk maar: van Nederlands naar Duits en Duits-Nederlands.' Ik wijs een paar voorbeelden aan om te laten zien hoe dat werkt. Ze zegt dat ze me begrijpt. Of ze er even eentje mag hebben om te oefenen, vraagt ze.

'Tuurlijk. Welke dan?'

'Engels.' Ik pak het *Prisma Woordenboek Nederlands-Engels* van de plank en geef het aan haar.

'Mag ik het mee naar huis nemen? Lenen hoor, je krijgt het wel terug.' Ik zeg dat dat mag.

Dan zegt ze: 'Dan kan ik thuis opzoeken wat papa en mama zeggen als ze niet willen dat ik ze versta.'

Het is niet zozeer wanneer ik 's morgens wakker word. Niet als ik eenpersoons sta te koken of in m'n uppie zit te eten. Niet eens als ik overdag door het huis loop zonder samen nu en dan een praatje. Zelfs niet wanneer ik thuiskom zonder hallo.

Maar als de vrolijke kleinkindergeluiden na een middag van samen schaterlachen en gekwebbel veranderen in een vroegvroem

van voetstappen dravend over de galerij en nog drie keer omkijken en handkussen en zwaaien en doei opa! om te verstommen zodra de liftdeur zich sluit. Als ik dan de voordeur achter me dicht trek en weer de kamer in loop.

Dan is ze heel erg niet hier.

Hanny kocht ooit, toen de oudste kleinzoons nog klein waren, een sinterklaaskleedje. Gedecoreerd met maan, daken en een schoen met wortel, en bedoeld om, bij gebrek aan een haard en schoorsteen, hun schoentje te zetten. Jarenlang hebben we het vanaf eind november tot 5 december gebruikt.

Op een gegeven moment – dat moet al wel acht jaar geleden zijn – is het matje kwijtgeraakt; waarschijnlijk in de berging ergens onvindbaar terechtgekomen, achter een stapel dozen of zo. Sindsdien deden we weer zonder. Maar de oudste kleinzoon herinnerde ons nog elk jaar aan dat zo vertrouwde vloerkleedje. En hoe vreemd hij het vond dat het zomaar definitief was verdwenen.

Die vol-verwachting-hartkloppende-schoenzetperiode is inmiddels weer aangebroken. Nou kun je kinderen moeilijk hun schoen laten zetten en nadien op één schoen naar huis laten hinkelen, dus daar hadden opanoma iets op bedacht. We hebben altijd de pantoffeltjes bewaard die ze hier in huis als peuter droegen. Dus uit die zak met slofjes in oplopende maten (grootste maat: 24) zochten ze er dan eentje om te zetten als surrogaatschoen. Sint vond dat altijd best. De kleinkinderen doen dat nog steeds.

Afgelopen mei was ik in de berging op zoek naar iets: de foto van Hanny die ik wilde gebruiken voor de cover van mijn nieuwe boek. Ik stuitte daarbij plots op het verloren gewaande sintkleedje. Oma's matje is terug. Bizar.

Gisteren hebben Olivia en Elton hun schoen gezet bij opa thuis. En niet alleen eentje voor zichzelf, maar ook voor hun drie neven die er niet bij waren. Dus, geachte heer S. Kapoentje, als u zo goed zou willen zijn. Alvast bedankt.

Olivia zit wat te klooiën met een oude smartphone, destijds mijn eerste. Er zit geen simkaart meer in, maar hij doet het nog, althans: de camera werkt en ze kan nog beluisteren en bekijken wat in het geheugen zit.

Al scrollend vindt ze een aantal filmpjes van zichzelf als baby en peuter. Ze laat me zien wat ze heeft gevonden. Ik ga naast haar zitten, sla mijn arm om haar heen en kijk mee naar het beeldschermje. Een klein blond meisje dribbelt door het huis. Zo te zien heeft ze pas leren lopen. Ze helpt oma in de keuken (lees: loopt schattig in de weg, wat oma met liefde laat gebeuren). We horen gebrabbel van Olivia en reacties van oma, enkel haar stem, ze blijft angstvallig buiten beeld. Ik mocht haar nooit filmen. Had ik destijds maar niet naar haar geluisterd.

Ik wist niet meer dat die filmpjes bestonden, dat ik die had. Het kind vindt ze prachtig, en ik ook.

Het ontroert me om plots Hanny's stemgeluid te horen. De herinnering aan toen ooit, die heerlijke oppasdagen samen met de toekomst van onze wereld dribbelend over de vloer. En ik moet ook best even wat wegslikken. Maar wat ik vooral voel is blijdschap. Ik ben dolblij dat ik ze heb.

'Laat die ene nog eens zien, Olivia. Die waar je in de kinderstoel zit. Dat je naar oma zwaait en zij vraagt of je je stukje appel lekker vindt. Ja, die. Mooi hè.'

© 2020 Theo Bennes